

Evalueringen av fagfornyelsen yrkesfag, delrapport 2

Nye læreplaner på fag- og yrkesopplæringen er bedre tilpasset arbeidslivet

De nye læreplanene for yrkesfagene har mer praktisk opplæring og dreier elevene mer mot arbeidslivet. Det faller i god jord hos lærere og øker motivasjonen til elevene.

RAPPORT | SIST ENDRET: 15.08.2023

Tittel:

Evaluering av fagfornyelsen yrkesfag, delrapport 2

Rapporten:

[Last ned rapport hos NIFU \(PDF\)](#)

[Last ned NIFUs sammendrag/syntese \(PDF\)](#)

Forfatter:

Asgeir Skålholt, Nina Aakernes, Silje Andresen, Tove Mogstad Aspøy, Jorunn Dahlback, Håkon Høst, Hedvig Skonhoft Johannesen, Otto Sevaldson Lillebø, Rønnaug H. Lyckander, Rebekka Ravn Lysvik, Torgeir Nyen og Inger Vagle

ISBN:

978-82-327-0608-2 (Nettutgave)

Utgiver:

Fafo, NIFU, OsloMet

År:

2023

Rapportserie: Evaluering av fagfornyelsen yrkesfag

Det overordnede målet med evalueringen av fagfornyelsen yrkesfag er å få kunnskap om hvordan fagfornyelsen gjennomføres, og hvordan arbeidet med fagfornyelsen eventuelt fører til endringer i fag- og yrkesopplæringen.

Dette er andre delrapport fra evalueringen og tar for seg

- implementeringen av endringer i tilbudsstrukturen
- overgang fra vg1 til vg2
- erfaringer fra vg2, sett både fra lærere og elevers ståsted

Evalueringen pågår samtidig som reformen gjennomføres i skole og bedrift, og avsluttes i 2025. Sluttrapporten vil bli publisert i 2026. Evalueringen er et samarbeid mellom NIFU, Fafo og OsloMet.

Se også første delrapport. Denne omhandler bakgrunnen og prosessen bak læreplan- og strukturendringene i fagfornyelsen yrkesfag. I tillegg gis et første kvalitativt innblikk i læreres og elevers erfaringer med fagfornyelsen på vg1.

NIFU publiserer også et kort sammendrag/synteserapport av disse rapportene, hvor man kan lese om hovedfunnene

- Syntesenotat 1
- Syntesenotat 2

- Posisjonen til yrkesfag ser ut til å styrke seg videre etter fagfornyelsen.
- Skolene er mindre preget av teoriundervisning i klasserom.
- Yrkesfaglig fordypning gjør elevene mer motivert.
- Opplæringskontorene er sentrale for å gi informasjon om nye læreplaner til opplæringsbedrifter.

Posisjonen til yrkesfag ser ut til å styrke seg videre etter fagfornyelsen

De fleste yrkesfaglige utdanningsprogrammene opplever enten vekst eller stabilitet i antall studenter i de første tre årene etter fagfornyelsen, med et lite unntak for helse- og oppvekstfag. I skoleåret 2022–23 startet 46 prosent av ungdomskullet på yrkesfaglige utdanningsprogram, en økning fra rundt 44 prosent i 2021–22.

Heller ikke på vg2 er det tydelige endringer i antallet elever på de ulike programområdene, sammenlignet med før fagfornyelsen. Men det har kommet en rekke nye programområder som gjør at områdene i gjennomsnitt har blitt mindre. Denne økte spesialiseringen på vg2 kan gjøre det vanskeligere å opprettholde et desentralisert tilbud i distriktene, fordi elevtallet blir for lavt i flere små vg2-programmer.

Skolene er mindre preget av teoriundervisning i klasserom

Ut fra analysene i rapporten ser det ut til at ny læreplan, og til dels ny struktur, passer bedre med praksisen lærerne hadde allerede før fagfornyelsen. Det er også tegn til at undervisningen er mer preget av praktisk yrkesrettet arbeid, yrkesrettet fellesfag og tverrfaglighet mellom programfagene. Det er i tillegg mindre teoriundervisning i klasserom.

Et flertall av lærerne er enige i at det er god sammenheng mellom kjerneelementer, kompetansemål og overordnet del i læreplanene. Lærerne anser samtidig at strukturendringene har bidratt til høye forventninger til hva elevene skal kunne etter vg2.

Yrkesfaglig fordypning gjør elevene mer motivert

Elevene trives når de er ute i bedrift og får prøvd seg i det virkelige arbeidsliv. De føler at praksis er viktig for motivasjonen, og de opplever å ta del i et yrkesfellesskap. Over halvparten av elevene som svarte på spørreundersøkelsen var helt eller delvis enig i at denne yrkesfaglige fordypningen gjorde dem mer motivert til å fullføre videregående opplæring.

Ambisiøse læreplaner kan gjøre undervisningen mer krevende for enkelte elever, men det er store forskjeller mellom utdanningsprogrammene. På røtter og tømmer trekker lærerne fram at det er positivt med en tidligere faglig spesialisering, men at læreplanene samtidig setter store krav til elever, verksted og utstyr. Ulike faglige tradisjoner former i stor grad også implementeringen og gjennomføringen av læreplanene.

Opplæringskontorene er sentrale for å gi informasjon om nye læreplaner til opplæringsbedrifter

Arbeidet med formidling og iverksettelse av nye læreplaner viser at utdanningsmyndigheter i liten grad kan påvirke bedriftenes opplæring direkte. Læreplanene skal implementeres i lærebedrifter som fylkeskommunen har kontrakt med, men ikke har noen egentlig styring med. Fylkeskommunenes egen formidling av de nye læreplanene er generell og ikke fagspesifikk. Det er alt for mange lærebedrifter til at fylkeskommunen kan drive tilsyn/kontroll.

Opplæringskontorene er derfor helt sentrale for å spre informasjon om læreplanene ut i bedriftene. Fylkeskommunene lener seg tungt på opplæringskontorene for å gi informasjon om og følge opp

læreplanendringene i den enkelte lærebedrift. En sentral måte opplæringskontorene har bidratt til å implementere læreplanene er gjennom å delta i ulike, landsomfattende fagnettverk.

Fagfornyelsen

Fagfornyelsen er navnet på prosessen med å utvikle og innføre nye læreplaner i Kunnskapsløftet. Nye læreplaner ble tatt i bruk fra 2020.

[Se en fullstendig oversikt over alle rapporter fra evaluering av fagfornyelsen](#)